

IN MEMORIAM
IN MEMORIAM

VI

STJEPAN GREDELJ (1953–2012)

Beseda sa Komemorativne sedice održane u organizaciji Instituta za filozofiju i društvenu teoriju i Saveta za borbu protiv korupcije, 6. juna 2012. u Beogradu

Drage kolegice i kolege, poštovani gosti,

Okupili smo se danas da odamo počast našem dragom, rano preminulom kolegi i prijatelju, dr Stjepanu Gredelju, da se zajednički podsetimo njegovog životnog i profesionalnog puta ne bismo li ga duže i jasnije zadržali u sećanju.

Među trenutno zaposlenima, Stjepan i ja smo sa najdužim stažom u Institutu. Naše poznanstvo, profesionalna saradnja i prijateljstvo, međutim, započeli su i ranije, pre nekih tridesetak godina u Istraživačko-izdavačkom centru Saveza socijalističke omladine Srbije, gde smo zajedno pravili prve istraživačke korake, zajedno s još nekolicinom drugih sociologa- početnika. Sećam se Stjepanovog elana iz tog perioda, entuzijazma, ali i istraživačkog umeća kojim je prednjačio u poređenju s nama ostalima, nešto malo mlađim ali mnogo nespretnijim početnicima. I tada i kasnije, svoje ogromno znanje i iskustvo je nesebično delio sa drugima.

Stjepan je svoju bogatu i raznovrsnu profesionalnu karijeru započeo kao gimnazijski profesor 1980. godine, a od 1982. postao je stalni saradnik prvo Centra, a zatim Instituta za filozofiju i društvenu teoriju. U ovom Institutu je prošao sva zvanja, od asistentskog do zvanja naučnog savetnika u koje je izabran 2002. godine. Bio je predsednik Naučnog veća, vršilac dužnosti direktora, a od 2004. do 2010. direktor Instituta.

Učestvovao je u realizaciji više naučnih projekata u Institutu, a samostalno je rukovodio dva projekta. Stjepan u svakom pogledu ostavlja neizbrisiv trag u analima Instituta i u sećanjima svojih

kolega i saradnika. Deo tih sećanja ispunice svakako i trenuci nekad legendarnih okupljanja i druženja, kad je sve prštalo od vrcavosti duha, a Institut se orio od gromoglasnog, često i slatko-gorkog smeha. I tu je bio nemali doprinos Stjepanovog pronicljivog uma i brze pameti.

Pored rada u Institutu, Stjepan je bio i jedan je od osnivača prve nevladine naučno-istraživačke agencije za primenu sociološka, politikološka i medijska istraživanja „Argument“. U „Argumentu“ je od 1990. do 2003. godine bio angažovan kao stručni savetnik i rukovodilac projekata i bio jedan od glavnih pisaca istraživačkih izveštaja.

256

Stjepanovu obimnu bibliografiju čini nekoliko knjiga, kao i veliki broj studija i članaka objavljenih u referentnim časopisima u zemlji i inostranstvu, a učestvovao je i na brojnim međunarodnim i domaćim naučnim skupovima.

Ostavio je značajan trag i u stručnom izdavaštvu – bio je urednik edicije Istraživanja u Istraživačko-izdavačkom centru SSO Srbije, glavni i odgovorni urednik *Sociološkog pregleda* u jednom mandatu i zamenik u dva. Bio je glavni i odgovorni urednik našeg časopisa *Fiozofija i društvo* od 2004. do 2010. kao i institutskih edicija *Fronesis* i *Disput*.

Stjepan je imao ogromnu radnu energiju i predano i savesno prilazio svakom poslu. Sećam se, na primer, da je, pored svojih redovnih poslova, sredinom osamdesetih i početkom devedesetih godina prošlog veka, revnosno i pedantno koordinirao radom Konzorcijuma instituta društvenih nauka Jugoslavije. Po svom obimu, bio je to posao koji je prevazilazio moći jednog čoveka, ali ga

je Stjepan obavljao s lakoćom, paralelno, obavljajući pritom vlastita istraživanja i stručno se usavršavajući.

Zahvaljujući predanom radu i velikom talentu, Stjepan je, može se bez imalo preterivanja reći, vrlo brzo postao jedan od vrhunskih jugoslovenskih stručnjaka za analizu medija i sociologiju politike, što se moglo naslutiti već na osnovu njegove prve knjige *S onu stranu ogledala*, koja je objavljena 1986. godine. Već u toj knjizi, koja primenjenom metodologijom predstavlja prionirski rad u oblasti istraživanja i analize medija u nas, Stjepan je pokazao izuzetan analitički talenat, moderan medijski senzibilitet i kritički duh. Te je kvalitete potvrdio i u kasnijim radovima. U knjizi *Veliko spremanje radija* (Argument 1998), prateći programe Radio Beograda u periodu 1989–1993, zanimljivo, precizno i kritički jasno pozicionirano pokazuje kako je vršena razgradnja i potiskivanje političke javnosti u Srbiji. Sa istom analitičkom oštrinom i pronicljivošću Stjepan nastavlja da analizira rad medija i u kasnijim radovima. Pored medija, bavio se i istraživanjima javnog mnjenja, političke kulture, promenama u vrednosnom sistemu, položajem i ulogom sindikata. U brojnim tekstovima na osnovu finih empirijskih analiza kritički je propitivao političko raspoloženje građana Srbije praveći uvek razliku između građana i podanika.

Njemu samom nikada nije manjkalo ni građanske svesti ni hrabrosti koju je pokazivao kako u svom profesionalnom radu tako i u ličnom životu. Bio je, na primer, jedan od retkih članova akademske zajednice i jedini saradnik Instituta koji je devedestih godina, s početkom ratova

u Jugoslaviji, dobio vojni poziv. Lično ga je vratio u vojni odsek izjavivši da ne želi da učestvuje u građanskom ratu.

Pored ratova i raspada zemlje koje je teško proživljavao, tamnu senku na njegovu inače vedru prirodu bacio je i prerani, tragičan gubitak mlađeg brata koji se desio negde u isto vreme. No, ni tada, a ni više godina kasnije, kada se razboleo i kada je zbog bolesti izgubio nogu, svojim duševnim i fizičkim bolom nije opterećivao druge; držao ga je u sebi i kao da nas je sve štitio vedrinom svog duha i dalje uvek spreman za šalu.

Stjepana su krasile mnoge ljudske vrline – njegovu dobrotu i plemenitost osetili smo svi mi koji smo ga poznavali. Bio je lojalan drug, odan prijatelj i kao retko ko znao je da se raduje tuđim uspesima. Bilo je čast i privilegija poznavati ga, raditi i družiti se sa njim.

Stjepanov prerani odlazak donosi veliku tugu i predstavlja ogroman i nenadoknadivi gubitak za struku, za Institut i za sve nas koji smo s njim profesionalno sarađivali i družili se.

Sećaćemo ga se rado, s velikim poštovanjem i iskrenom ljubavlju.

Rada Drezgic
U Beogradu, 6. juna 2012.

